

MEDIATORER MELLEM BYFORSKNING OG BYPRAKSIS

Byforskningen og byens praksisser er ikke direkte forbundne, heller ikke, når forskeren og forskningen er tæt på praksis. Det fordrer, at man er opmærksom på, hvordan det indirekte forhold mellem forskning og praksis er beskaffent. Det har vi været og vil være i CSB, hvilket de afsluttende bemærkninger bl.a. handler om.

Af Niels Albertsen

Mediatorer versus formidlere

En begrebsmæssig sondring fra Bruno Latour kan præcisere, hvad det drejer sig om: Der findes (formentlig) ikke formidlere, som direkte, pålideligt og uden forandring oversætter byforskning til bypraksis. Men der findes mediatorer, som gør noget, som ændrer, mens der oversættes (Latour 2008: 62). Hvorfor ikke formidlere? I sit Manifest for Byforskning siger François Ascher det således: Det skyldes, at "hverken måderne at stille spørgsmål på, sprogbrugen, tidsrammerne eller gyldighedskriterierne er de samme" i forskning og praksis (Masbounji 2009: 25). Med mine ord: Praktisk handling og beslutning kan informeres, understøttes og påvirkes af forskning, men forskning alene gør det ikke. Der er brug for meget andet: kunnen, færdigheder, redskaber, information, 'repertoier' af normer og idealer, formulering og koordinering af magtfulde interesser i konflikt, hvilket alt sammen afbøjer, forskyder og tilpasser forskningens resultater til beslutningens situation.

Forskeren som ekspert

Mangfoldigheden af mediatorer ligger som oftest udenfor forskeren selv, men hun kan selvfølge-

lig deltage i praksis, som ekspert. Det gør hun på baggrund af sin forskningsmæssige viden og kompetence, men ekspertisen rækker videre end dette. I den praktiske situation skal der tages stilling til meget andet end det, den forskningsmæssige viden og kompetence handler om. "Eksperten overskrider uvægerligt grænserne for sin egentlige viden" (Rocqueplo 1997: 20). Som ekspert må forskeren tilegne sig andre færdigheder og indgå i andre sammenhænge end de forskningsmæssige. I rollen som ekspert bliver forskeren selv mediator.

Tværgående samarbejde mellem forskning og praksis

Der er andre måder, forskeren kan komme tæt på praksis, for eksempel i den såkaldte modus 2 forskning, hvor forskningsproblemet udspringer af en praktisk kontekst, og hvor forskere fra forskellige discipliner og praktikere ofte arbejder sammen på tværs. Også her er mediatorer på spil. Mellem forskerne skal der medieres mellem forskellige erkendelsesidealer og mellem forskellige institutionelle sammenhænge. Mere pragmatiske mediatorer, som kan skabe gensidig tillid, skal der

også til: fælles læsning af tekster, fælles møder omkring eksperimentopstillinger, fælles feltarbejde eller lignende (Vinck 2003).

Mellem forskerne og praktikerne skal der også medieres. Et fransk og et dansk eksempel giver et fingerpeg. I det franske projekt POPSU var det svært at undgå, at forskernes synspunkter blev privilegeret, og det var vanskeligt at mobilisere praktikerne over en periode på fire-fem år. Forskernes dilemma var, om de skulle holde sig til en strikt videnskabelig position eller operere som eksperter med krav om normative udtalelser (Prost 2009 : 13-14). I Danmark har CSB-forsker Karina Sehested forsket i 'metastyring' i Region Sjælland gennem 'interaktiv' forskning med professionelle praktikere. Praktikere deltog som diskussionspartnere, i arbejdsgrupper, i fælles seminarer og som analytikere, men forskerne skrev de endelige tekster. De vigtigste vanskeligheder for forskerne var at undgå konflikter, at undgå at blive spændt for særinteresser, at undgå at agere konsulenter, at begrænse de stærkere og understøtte de svagere aktører, samt ikke at sprænge tidsrammerne (Sørensen et. al. 2011).

De to projekter viser, at tværgående forskning mellem forskere og praktikere kan gennemføres, men også, at der er brug for en mangfoldighed af mediatorer for at overkomme både teoretiske og praktiske vanskeligheder.

Forskning gennem det urbane projekt

Men hvorfor skal praktikerne interagere med forskerne? Omfatter det urbane projekt ikke i sig selv vidensproduktion begået af urbane praktikere? Bestemt! Som François Ascher udtrykker det: Projektet "opererer faktisk som analyseinstans: det afdækker stedets potentialer, en situation i tid, en omgivelse af aktører, og det udtrykker behovene, kravene, aspirationerne, gør de forskellige interessenters logikker synlige og forståelige" (Masbounji 2009: 16). Paola Viganò, som har været gæsteprofessor i CSB, er inde på noget tilsvarende. Ifølge hende kan projektet frembringe viden på tre måder: ved at skabe nye begreber, gennem beskrivelse og ved konstruktion af scenarier (Viganò 2008: 55). Og CSB-forsker Anne Tietjen har argumenteret for, at urban design bør indbefatte konstruktion af situeret viden i en stadig væven frem og tilbage mellem iagttagelse og design, aflæsning og skrivning af urbane steder og situationer (Tietjen 2011: 133).

Har vi så her den tætte forbindelse, den direkte, umiddelbare sammenhæng mellem byforskning og bypraksis? Jeg har min tvivl. Nissen, mediatorerne, flytter med ind i projektet. Heller ikke her går der en direkte vej fra undersøgelse til forslag. I den stadige 'væven frem og tilbage' mellem iagttagelse og design blander mange mediatorer sig.

Teoretisk byforskning og urban praksis

Medieringen mellem forskning og praksis kan altså tage forskellige former og have forskellige formål. Det kan dreje sig om, at forskningsbaseret viden via forskellige mediatorer influerer beslutningspraksis, at praksis og forskning samarbejder om videnproduktion, at praksis selv generer viden i en mediering mellem undersøgelse og design. Men hvorfor er forskning nødvendig for praksis? For at forstå betingelserne for byudvikling, ikke mindst når disse ændrer sig afgørende, som det er sket over de sidste 50 år. Så kræves der "nye begreber som modsvarer de aktuelle bymæssige problemer", hvilket fordrer forskning, som rækker ud over praksisverdenens korte sigt og projekternes unikke cases (Masbounji 2009: 26, 37-38) og skaber en generaliserende teoretisk viden, som indfanger hovedtendenser i byudviklingen og forholder sig til, hvilken retning den kan tage.

Her er François Aschers forskning et godt eksempel. Han udviklede en syntetiserende forståelse af nutidens by funderet på samfundsvidenskabelige begreber. De vestlige samfund befinder sig i dag, hævdede han, i en "hypermodernitet", hvor moderniseringens stadigt voksende individualisering, sociale differentiering, refleksivitet, varegørelse og kollektive regulering har nået det hidtil mest gennemgribende niveau (Ascher 2007: 60). Med hypermoderniteten er indtrådt en tredje urban revolution (efter renæssancens første og industrialismens anden), som bl.a. kendetegnes af metapolisering, dvs. "spredte og diskontinuerede, heterogene og multipolariserede" urbane territorier, hvor "grænserne og de fysiske og sociale forskelle mellem by og land bliver mere og mere uklare" (Ascher 2001: 58), det vi i CSB kalder 'den grænseløse by'. Det er en "mobil og

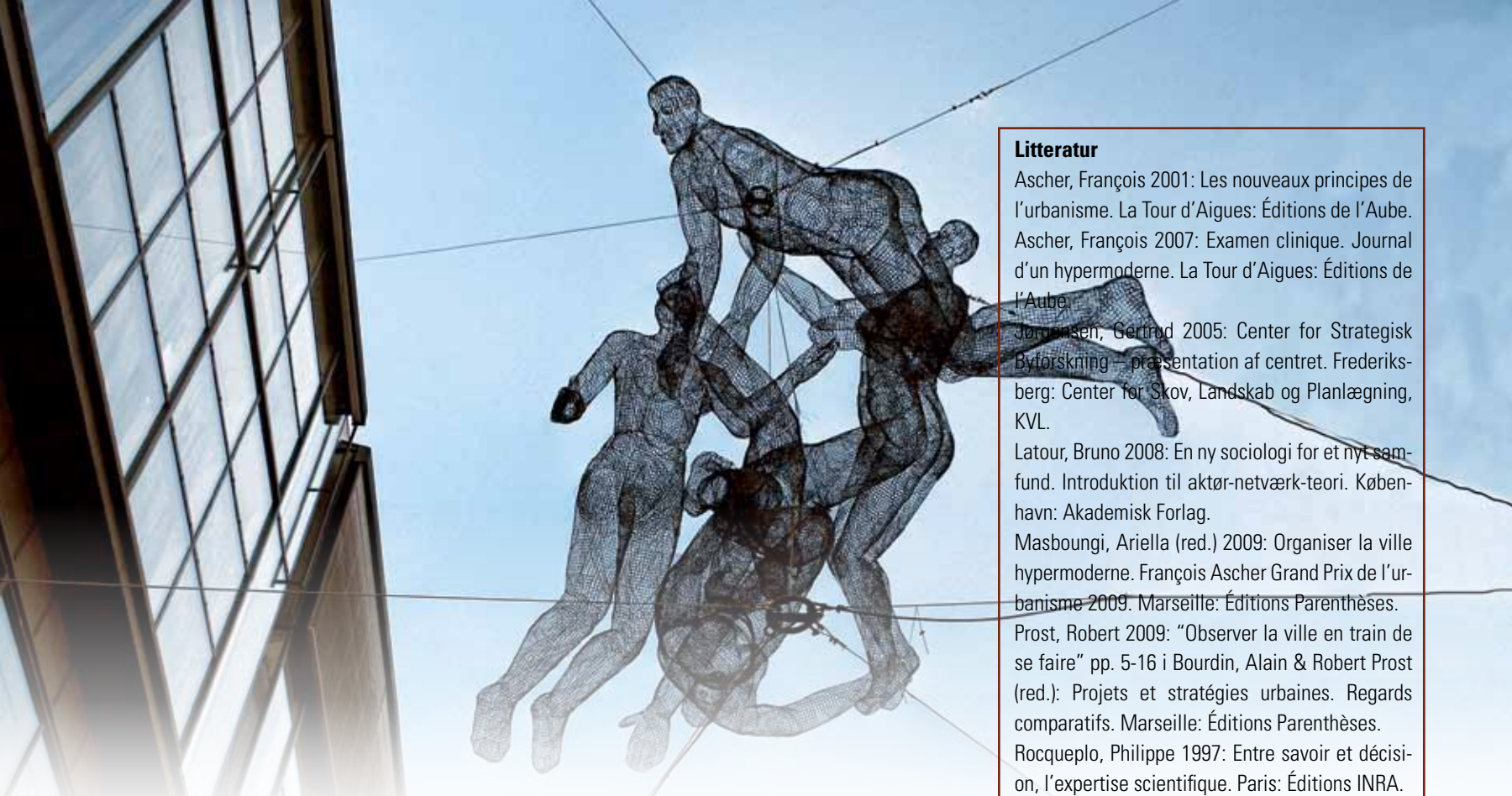
telekommunikerende by" (Ascher 2001: 58, 62), som byplanmæssigt fordrer strategisk management, netværks- og kompleksitetstænkning, tilpasning af byens faciliteter og service til individualiseringen, blandinger af offentlige og private byrum, nye deltagelses- og forhandlingsformer, en mangfoldighed af urbane atmosfærer (Ascher 2001: 77-94).

Den gode hypermoderne by, som Ascher drømmer om, er pluralistisk. Den omfatter alle mulige forskellige kvarterer, så folk kan vælge, hvordan de helst vil bo, i tætbyen uden biler, i den mindre tætte by med grønne områder, i parcelhusområder med strenge miljøkrav, i små sociale bebyggelser spredt i metapolen. Økonomien spiller en lille rolle i valget af bosted, man vælger ud fra lokaliteten, arkitekturen, stemningen, nærheden til forældre eller venner (Masbounji 2009: 114-16).

En teoretisk, generaliserende konstruktion som denne er informativ for praksis ved at eksplicite aktuelle betingelser for byudvikling og anlægge en normativ orientering på byudviklingen af pluralistisk karakter. Men man kan ikke slutte direkte til praksis. Der skal medieringer til for at forbinde teorien med steds- og situationsbundne beslutninger. Teoretisk viden er nyttig for praksis, blot man ikke glemmer mediatorerne!

CSB fremover

François Ascher insisterede på, at man forstår selve medieringen som en vigtig opgave. Han fremlagde selv forskellige omfattende forslag til institutioner, som fokuserer herpå (Masbounji 2009: 26-27, 34; Ascher 2007: 106). Også CSB, der fortsætter frem til 2013 som forskernetværk med en infrastruktur finansieret af Realdania, vil

have fokus på medieringen. Centret har Skov og Landskab og Institut for Geografi og Geologi ved Københavns Universitet, Institut for Arkitektur, Design og Medieteknologi, Aalborg Universitet og Arkitektskolen Aarhus som kerneinstitutioner og med Dansk Byplanlaboratorium associeret med særligt henblik på praksisrelationen. Centret vil fortsat arbejde med den grænseløse bys forskellige problemstillinger, men med større vægt på bæredygtighed og ikke mindst medieringen mellem forskning og praksis. En ny hjemmeside, årlige konferencer efter konceptet 'politik og praksis møder forskning', temaworkshops, kurser, et rådgivende udvalg og publicering rettet mod professionel praksis vil virke som mediatorer til praksis.

CSB omfatter p.t. forskningsprojekter om bl.a. urbanisering og livskvalitet i peri-urbane områder, potentialer i en landskabsurbanistisk tilgang til bæredygtig byomdannelse i danske havne- og forstadsområder, talentets geografi i Danmark, livsstil og bydesign som forudsætninger for øget cyklisme, landskabelige bymodeller og kollaborativ innovation i den offentlige sektor. Centrets infrastrukturelle midler omfatter ikke forskningsprojekter. De skal finansieres selvstændigt, af interne og eksterne midler. Det må meget gerne være nye tværgående projekter, som trækker på både forskeres og professionelle praktikers viden og kompetencer. Alt sammen i ånden fra og mindet om vores gode ven og kollega, François Ascher.

Litteratur

Ascher, François 2001: Les nouveaux principes de l'urbanisme. La Tour d'Aigues: Éditions de l'Aube.
Ascher, François 2007: Examen clinique. Journal d'un hypermoderne. La Tour d'Aigues: Éditions de l'Aube.

Jørgensen, Gertrud 2005: Center for Strategisk Byforskning – præsentation af centret. Frederiksberg: Center for Skov, Landskab og Planlægning, KVL.

Latour, Bruno 2008: En ny sociologi for et nyt samfund. Introduktion til aktør-netværk-teori. København: Akademisk Forlag.

Masbounji, Ariella (red.) 2009: Organiser la ville hypermoderne. François Ascher Grand Prix de l'urbanisme 2009. Marseille: Éditions Parenthèses.

Prost, Robert 2009: "Observer la ville en train de se faire" pp. 5-16 i Bourdin, Alain & Robert Prost (red.): Projets et stratégies urbaines. Regards comparatifs. Marseille: Éditions Parenthèses.

Rocqueplo, Philippe 1997: Entre savoir et décision, l'expertise scientifique. Paris: Éditions INRA.

Sørensen, Eva, Karina Sehested & Anne Reff (red.) 2011: Offentlig styring som pluricentrisk koordination. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Tietjen, Anne 2011: Towards an Urbanism of Entanglement. Site explorations in polarised Danish urban landscapes. Aarhus: Arkitektskolens forlag.
Viganò, Paola 2008 : « Le projet comme producteur de connaissance » pp. 51-55 i Yannis Tsiomis (red.) : Matières de ville. Projet urbain et enseignement. Paris : Éditions de la Villette.

Vinck, Dominique 2003 : « L'instrumentation du travail interdisciplinaire: cadrage des échanges et médiation par les objets intermédiaires » Esprit critique 5 (1): <http://www.espritcritique.org>